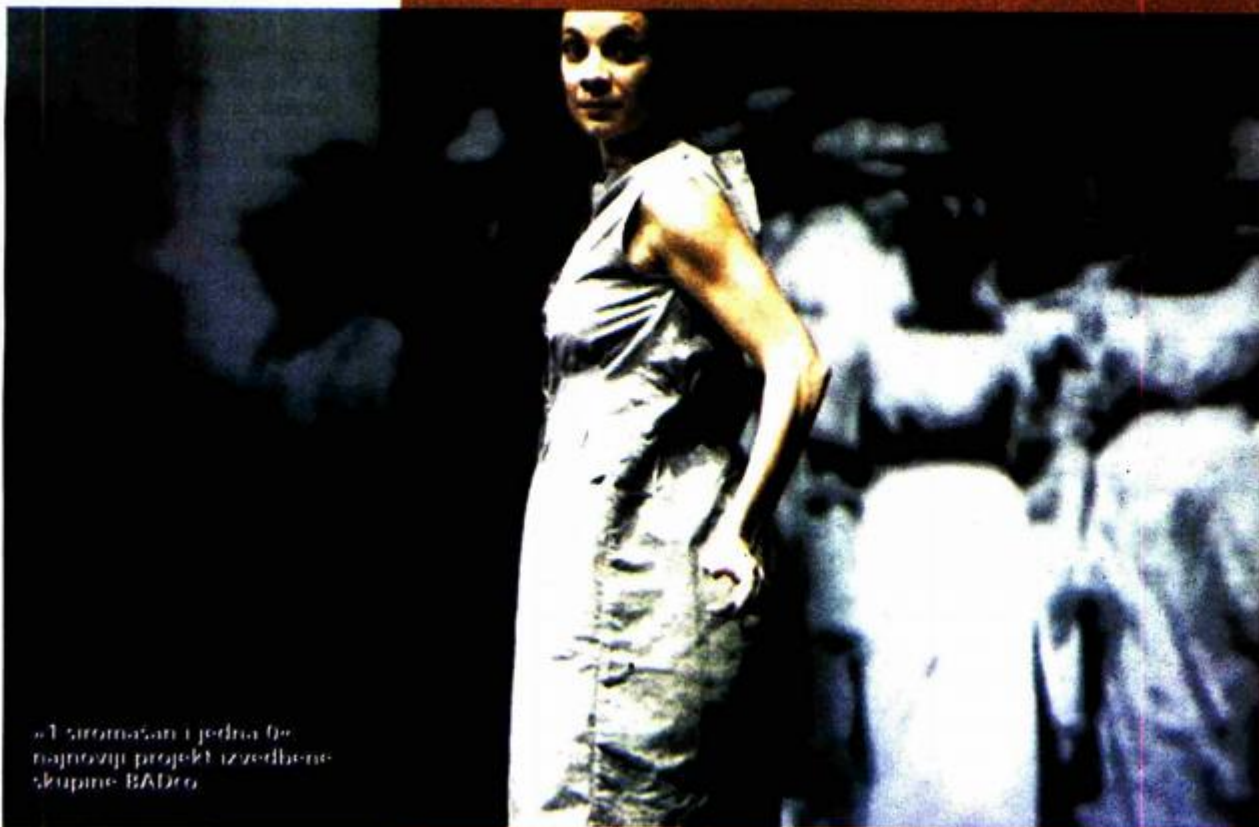

RASPRAVE Kamo ide suvremeni ples

»Uzarančanin i jedna od najpoznatiji projekti izvedbene skupine BADco

Zrinka ZORČEC

Posljedniji je mjeseci primjetan trend gerilizacije plesne scene, publika se poziva SMS-ovima, mailovima... Najavljeno je i konačno otvorenje Plesnog centra, dogodne studij suvremenog plesa na Akademiji dramske umjetnosti, predstave dobivaju ugledne međunarodne nagrade - moglo bi se reći da je hrvatska plesna scena na zavidnome položaju. Odgovore o stvarnome stanju suvremenog plesa, tj. mišljenje o tome kamo ide suvremeni ples potražili smo kod Snježane Abramović Milković, voditeljice Zagrebačkog plesnog ansambla i predsjednice Udruge profesionalnih i drugih plesnih umjetnika Hrvatske, Marjane Krajač, osnivačice plesne kompanije Sodaberg, te Gorana Sergeja Pristaša, osnivača izvedbene skupine BADco.

»Suvremeni ples još nije institucionaliziran, a kako nam se pozornice gradskih kazališta uglavnom iznajmljuju - iz-

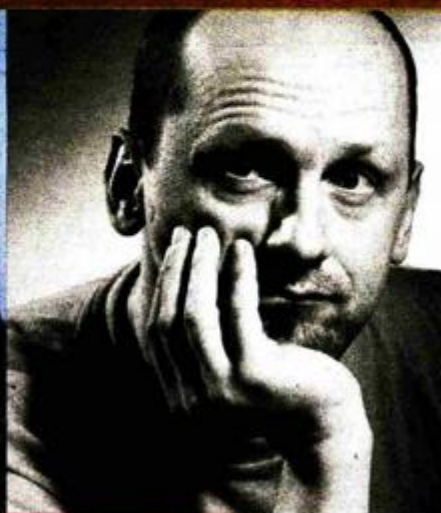
Plesna go

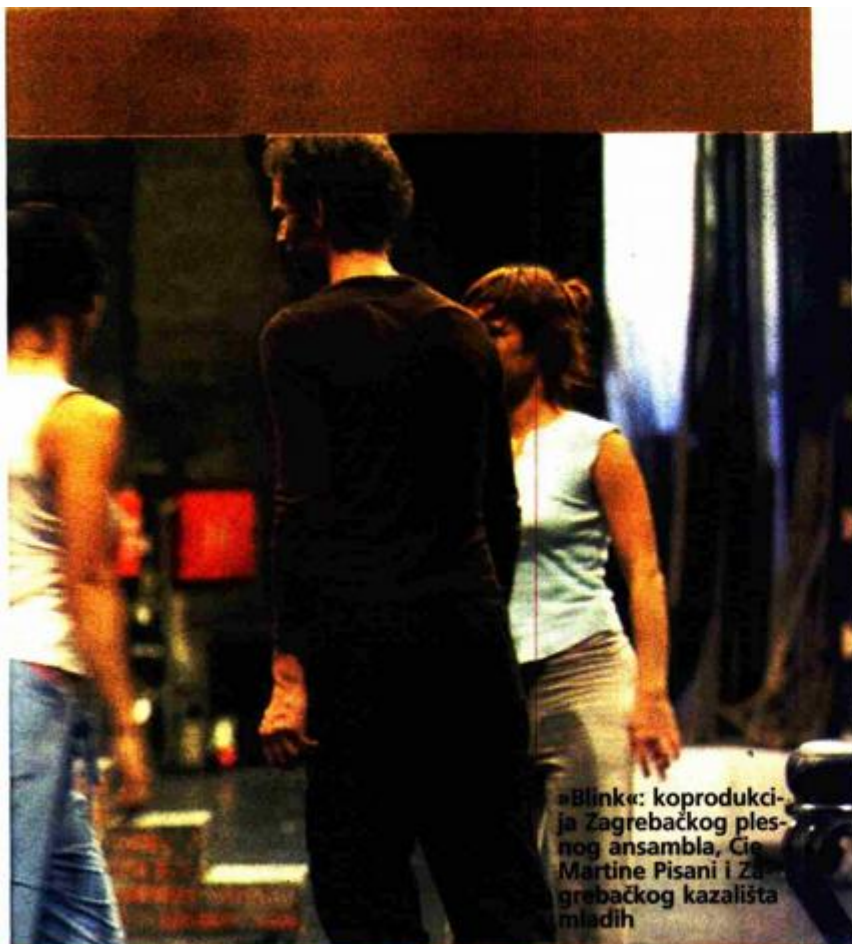
Marjana Krajač

Snježana Abramović Milković

Goran Sergej Pristaš

«Blink»: koprodukcija Zagrebačkog plesnog ansambla, Cie Martine Pisani i Zagrebačkog kazališta mladih

erila

nimka su ZeKaeM koji ima tradiciju koprodukcija s plesnim projektima i &TD - često u praznim, neadekvatnim terminima koji ostanu nakon vlastitog programa, izgleda da stalno radimo u gerilskim uvjetima», kaže Snježana Abramović Milković. Zbog povremenog izvođenja predstava, često s velikim razmakom, trebalo bi svaki put uložiti sredstva za promidžbu repriza da publiku podsjetite na postojanje, a to je financijski nemoguće pa se zato pribjegava SMS-u, mailu...

Kako komentira Pristaš, očito su blizina plesne scene novomedijskoj i potreba da se kroz aktivističku samoorganizaciju izbori za vlastitu vidljivost doveli i do razmjene vještina u informiranju.

Hoće li ove godine napokon biti otvoren Plesni centar, Marjana Krajač nema još službenih informacija, no nada se da će to otvorenje uslijediti što prije. Pristaš pak misli da bi se mogla otvoriti zgrada, ali hoće li i Plesni centar, teško je predvidjeti.

Taj plesni centar ovaj grad

duguje plesnoj sceni već od generacije Milane Broš koja je od 1962. pa do kraja sedamdesetih osvojila niz međunarodnih nagrada i imala takvu europsku reputaciju na temelju koje bi u svakoj državi dobila ne samo plesni centar nego i puno više. Kao da u rukometu imate ovakvu generaciju koju se uopće ne percipira, pa kad ti talenti dođu kući treniraju svakih nekoliko tjedana u drugom području, po mjesnim zajednicama, u skladištima, rupama... gdje nađu slobodno», tvrdi Krajač.

Čini se da se nikome ne žuri osim plesnoj sceni, komentira Abramović Milković koja smatra da Plesni centar sigurno neće riješiti sve probleme, ali će itekako pomoći razvoju scene: »I dok mi trebamo biti strpljivi, teško je pratiti europske trendove i konkurirati europskoj sceni u takvim uvjetima rada, tako da nam je jako naporno voditi borbu 'kod kuće' i pokušati s plasmanom u inozemstvu. S Uredom za kulturu Grada Zagreba razgovaramo o problemu iznajmljivanja gradskih kazališta plesnim skupinama, ali nismo još našli rješenje«.

U međuvremenu najavljeno je da se pokreće studij suvremenog plesa pri Akademiji dramske umjetnosti.

Pristaš, koji je jedan od suradnika u tom projektu, kaže kako nastoji ukazati na potrebu da »student tog studija mora imati pristup svoj kompleksnosti odnosa te umjetničke forme prema onome što je i konstitutivno u njezinom nazivu: suvremenosti - tehničkoj i tehnološkoj, ali prije svega umjetničkoj i misaonoj«.

Prema mišljenju Marjane Krajač, studij suvremenog plesa trebao bi iskoristiti čiji-

Nerijetko ćete čitati o tome kako publika nešto ne može razumjeti, a afektivno bogatstvo plesne predstave suditi će se vlastitom emocionalnom nemaštovitošću

njenicu da se formira upravo sada te da je koliko-toliko neopterećen strukturama kakve ima neka plesna institucija utemeljena u dalekoj prošlosti. Utoliko bi to trebala biti inovativna i putokazna struktura, koja će kombinirati ekspertizu i iskustva postojećih europskih plesnih institucija i nove tendencije, budimo ekstatični, možda i vizionarske tendencije budućeg suvremenog plesa u Hrvatskoj koji će se inkubirati u toj instituciji.

Ocjenjujući da mediji nedovoljno prate suvremeni ples, Abramović Milković upozorava: »Na žalost povod uvijek treba biti senzacionalistički ili se tako prikazuje, ali pretpostavljam da naši mediji tako funkcioniraju. Na televiziji smo više informirani o glumcima koji glume u sapunicama nego što se događa u kazalištu općenito. Postoje novinari koji vole i prate suvremeni ples pa zbog njihove sklonosti prema toj vrsti umjetnosti ipak se čuje i naš glas. Jedini časopis za ples u Hrvatskoj *Kretanja* izlazi na hrvatskom ili engleskom, ali samo nekoliko puta godišnje. Valjda to hrvatskom građaninu ne treba«.

»Ples u medijima«, dodaje Pristaš, »dijeli sudbinu cjeline kulture čija cijena pada s cijenom diskursa. O kulturi redovito i u nekom relevantnom prostoru možete čitati samo u javnim ili neovisnim mediji-

ma, ali oni su u manjini pred privatnima. Ideološku cenzuru zamijenila je tržišna, sponzorska i pokroviteljska, a kritika je patronizirajuća prema publici, vrlo često i ponižavajuća. Nerijetko ćete čitati o tome kako publika nešto ne može razumjeti, a afektivno bogatstvo predstave suditi će se vlastitom emocionalnom nemaštovitošću. Međutim, mene više zabrinjava porast bavljenja ukusom publike, umjesto vlastitom umjetnošću i potreba da se ljudima na sceni pokazuje ono što oni bolje rade kod kuće, na ulici ili poslu.

»Osvrti na plesna djela«, primjećuje Krajač, »često se svode na tekstualni diskurs koji ne dopire dalje od područja u kojem se nešto osobno svidjelo ili nije, ili u kojem se osobno navija za ovu ili onu plesnu ideologiju, u kojoj je ovo ples, a ono nije... pa bi studij suvremenog plesa trebao naći prostora da udomi i taj aspekt edukacije. U ovom trenutku, plesna kritika svela se na nekoliko donkihотовskih novinara koji nađu svoj prostor u tiskovinama i publikacijama na margini, za koje smo sretni da opstaju, no to se sve u svojoj ukupnosti ne može nazvati iscrpnim kritičkim diskursom o plesu.

Govoreći o budućnosti plesa, Pristaš smatra da je ona u suvremenosti, dok Krajač predviđa da će ona ići ukorak s budućnošću ljudskog tijela - to dvoje sve će više postajati jedno. Ljudsko tijelo, njegova filozofska i znanstvena transcendencija, bit će ono ključno što će sudjelovati i biti predmetom same evolucije ljudskog roda. Kao što je Joseph Beuys rekao u povodu svog posljednjeg rada prije smrti 1986., instalacije »Palazzo Regale«: »Palača koju trebamo najprije osvojiti, a zatim dostojno naseliti je ljudska glava, glava ljudskog roda«.

Plesni centar grad Zagrebuguje toj sceni već od generacije Milane Broš, koja je od 1962. do kraja sedamdesetih osvojila niz međunarodnih nagrada i imala takvu europsku reputaciju na temelju koje bi u svakoj državi dobila ne samo plesni centar, nego i puno više